

‘Kleuters leren door nadoen, meedoen en samendoen’

Tekst Renate Mamber

Hoe werk je aan kerndoelen in groep 1 en 2 zonder dat het te schools wordt? Veel leerkrachten worstelen daarmee. De cursus Opbrengstgericht spelen richt zich op (be)geleid spelen, terwijl je tegelijkertijd aan de doelen werkt.

De cursus Opbrengstgericht spelen draait nu voor het derde jaar en de belangstelling is nog steeds groot. Ondanks het lerarentekort en de werkdruk zijn er voldoende leerkrachten die tijd vrij maken om zich verder te ontwikkelen. De cursisten hebben vragen als: hoe zorg ik voor uitdagende speelhoeken waar de kinderen tot leren komen? Hoe kan ik kinderen uitdagen in hun spel of aansluiten bij hun spel? Hoe los mag het spelen zijn, terwijl je aan de doelen werkt?

Zoveel meer

‘Ik ben hier om meer informatie te verzamelen zodat ik kan aantonen dat spelen ook opbrengstgericht kan zijn’, zegt een cursist. ‘Iedereen wil constant resultaten zien en daardoor wordt het kleuteronderwijs steeds schoolser en schoolser. Maar spelen is zoveel meer dan alleen spelen.’

Een andere cursist sluit daarop aan. ‘Ik werk nu vooral in circuitvorm aan de doelen. Dat houdt in dat ik de kinderen bij toerbeurt bepaalde werkjes geef, maar daarbij is minder ruimte voor eigen inbreng. Ik hoop hier veel

praktische kennis te krijgen over hoe ik aan de doelen kan werken in het spel en in mijn speelhoeken. Ik zoek kennis die ik direct morgen in de klas kan toepassen.’ Saskia van den Akker van de CED-Groep komt in drie bijeenkomsten aan de wensen van de cursisten tegemoet. ‘Ik bied theorie, maar de leerkrachten moeten het vooral zelf ervaren’, zegt ze. ‘Ik geef praktische opdrachten, zowel in de cursus als opdrachten voor op school. Alle opdrachten worden vervolgens uitgebreid tijdens de bijeenkomsten besproken.’

Tot leren komen

Tijdens de eerste bijeenkomst wordt direct flink ingezoomd op het belang van (be)geleid spel en verschillende spelvormen. Ook spelontwerp komt daarbij aan de orde. ‘Uit een goed spelontwerp kun je als leerkracht veel halen’, zegt Saskia. ‘Je kunt daarmee de voorwaarden scheppen waarop kinderen tot leren kunnen komen. Je kunt dat heel ontwikkelingsgericht invullen op verschillende niveaus.’

Ze geeft als voorbeeld cadeaus inpakken. ‘Je

kunt als leerkracht een rol papier, schaar en plakband neerleggen en de kinderen hun gang laten gaan. Dat is goed voor de ontwikkeling van vele gebieden en daarbij komt de autonomie van een kind tot zijn recht. Als je vervolgens zorgt voor papier en cadeaus van verschillende groottes, dan moeten kinderen gaan nadenken over welk cadeau waar het beste in past. Voor de kinderen die al iets verder zijn, kun je beginnen met meten. Op die manier zijn de kinderen bezig met ruimtelijk inzicht.’

Een van de praktische opdrachten die de leerkrachten in de cursus krijgen, is om voor verschillende spellen en attributen meerdere toepassingen en leerdoelen te bedenken. Wat

kun je bijvoorbeeld met een speelgoedfolder of met herfstbladeren? De mogelijkheden blijken legio.

‘Uit een speelgoedfolder kunnen ze knippen wat ze leuk vinden’, zegt een cursist. ‘Vervolgens kun je ze laten bepalen wat elk speelgoed kost. Daarna kun je ze winkeltje laten spelen waarbij ze het speelgoed verkopen.’ Ook met herfstbladeren kun je vele kanten op. ‘Je kunt bladeren voelen, je kunt ze tellen en neerleggen op grootte, enzovoort.’

Zelf meespelen

Saskia vertelt dat bij opbrengstgericht spelen net als bij opbrengstgericht leren de 4 d’s belangrijk zijn: data, duiden, doelen, doen. ‘Bij

alles wat je doet ga je na wat je weet van het kind, hoe je dat kan duiden en welke doelen daarop aansluiten. Vervolgens voer je een gerichte aanpak uit en kijk je wat dat oplevert.’ Ook benadrukt zij het belang om zelf mee te spelen. ‘Als leerkrachten meespelen, kunnen ze sturen. Ze kunnen bijvoorbeeld woordenschat toevoegen, taal stimuleren, het spel uitbreiden en verbindingen leggen. Kinderen leren door nadoen, meedoen en samendoen.’ Na afloop van de eerste bijeenkomst vraagt Saskia de cursisten wat ze morgen anders gaan doen. ‘Kritisch kijken naar mijn speelhoeken’, wordt genoemd, en: ‘Beter observeren, want een kind speelt nooit zomaar.’ Maar vooral: ‘Zelf meer meespelen.’

Meer weten?
Saskia van den Akker
s.vandenakker@cedgroep.nl
www.cedgroep.nl/ogwspelen

Cursussen voor
kleuterleer-
krachten?
Kijk op
pagina 19